

Antonín Sova: *Princezna Lyoleja*

Churav jsem byl a ve snu
z lenošky, kde jsem dřímал,
slyšel jsem ukolébavku
jarního večera ;
slyšel jsem ukolébavku
kmitavých hvězd.

Na staré pavlači domu
tichého jako hrob,
slyšel jsem ukolébavku
jarního večera.

Vůně i záře i ticho,
černé chomáče střech,
zahrady s bílými květy,
blízkost chladivých vod.

Divno ... Jak v pohádce bývá ...
srdce měl churavé já.
Poznal jsem, že na mě kývá
princezna Lyoleja.

Tak jsem ji nazval. Děcko
žvatlavé, churavé já ...
Možná, že zas se zjeví
princezna Lyoleja.

S ňader spadlými květy
vždy lůžko mi přišla stlát,
s loutkami stříbrných očí
si ke mně chodila hrát,
a stále u mne jen byla, ...
A tak mne rozveselila ...

Pak, když mne uzdravila,
pak ... nepřišla vícekrát ...

Ta princezna Lyoleja ...
S ní byl jsem již zasnouben,
když prapory na věžích šlehaly
s paláce z mořských pěn,
když hudeb zněl metalický hlas
a slavnost již začala, -

Ó, jak mne zklamala
princezna Lyoleja,
ó, jak mne zklamala ... !

(ze sb. *Ještě jednou se vrátíme*, 1900)

Petr Bezruč: *Den Palackého*

Já velikou viděl jsem národní slavnost.
(V mém kraji je pusto a šero a ticho.)
Já viděl českých měst metropoli,
zřel muže se zlatým řetězem stát,
před nímž se korouhve ukláněly
(před židem z Polské a před panským hajným
do prachu klonil se burmistr mé vsi,
prose o chléb a chrást pro horníků děti) –
Já viděl stožáry k nebesům plát,
já viděl prapory do výše vát,
zřel chvojím a sametem kráslené město,
slyšel hlas tisíců k obloze hřmět
(co je to? Já slyším sirotků vzlyk,
když voda zatopí doly naráz,
když v krčmě u žida strhne se řež),
bílé zřel panny jsem v průvodě jít
(u nás jich není – je v dědině žid
a lesní a správce – a z čeho chceš žít?) –
a v tom moři nadšení stál jsem já tich...
Bijte ho! Němec! –

V té kráse, v tom nadšení před okem šla
tichouňka vesnička pod Beskydem,
kde před lety žil a vyrostl já:
já viděl, jak rdousí nás před Těšínem
tož Rothschild a Gutmann, gróf Laryš a Vlček
– a jasný Sir-markýz Géro –
tak před okem táhla mi rodná má ves,
kde před lety Čechové dodýchali,
a zněmčená škola a zpolštěný chrám –
A proto já mlčel jsem při slavnosti,
Čech poslední z vesničky pod Beskydem,
kde můj národ ubili, zardousili
tož Rothschild a Gutmann, gróf Laryš a Vlček
– a jasný Sir-markýz Géro –

Zpívejte, těšte a radujte se!
Žil veliký muž, ten probudil vás?
A nahoře na sever pod Beskydem
má vesnička česká – ta dodýchala.

(ze sb. *Slezské písně*)